СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 210. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 11 вересня 1933.

VOL. XLI. No. 210. Jersey City, N. J., Monday, September 11, 1933. THREE CENTS.

НА КУБІ ОБЄДНУЮТЬСЯ, ЩОБИ НЕ ДОПУСТИТИ ДО ІНТЕРВЕНЦІЇ

ГАВАНА. — Кубанська революційна рада змагає до обєднання всіх незадоволених і ворогуючих між собою партій, щоби в той спосіб створити спільний кабінет з президентом, який заступив би пять комісарів, котрі тепер правлять краєм.

Таким чином думають завести скорше лад на Кубі та задоволити Злучені Держави, а тимсамим відхилити справу американської інтервенції на острові.

ОФІЦИРИ НЕ ХОЧУТЬ СЛУХАТИ ФЕЛЬДФЕБЛЯ.

ГАВАНА. — Найбільший клопіт революційної ради полягає в тім, що армію покинули 500 офіцирів, котрих так якби інтерновано. Офіцири не хочуть погодитися з тим, що шефом штабу став бувший фельдфебель Батиста, котрого революційна рада іменувала полковником. Батиста є знову за те, щоби допустити до дальшої служби в армії тільки тих офіцирів, на котрих не тяжать злочини правління бувшого диктатора Мачада.

СВЕНСОН НЕ ВСТУПИВ НА КУБАНСЬКУ ЗЕМЛЮ.

ГАВАНА. — Секретар маринарки Свенсон прибув на воєннім кораблі „Індіянаполіс" до пристані в Гавані, але на берег не виходив. Побув у пристані тільки дві години і відбув конференцію з висланником амбасадора Велеса, а потім відплив далі. Кажуть, що це так поступив Свенсон нарочно, щоби заманіфестувати, що Злучені Держави не думають про інтервенцію на Кубі.

АМЕРИКАНСЬКІ ФАБРИКИ В РУКАХ КУБАНЦІВ.

ГАВАНА. — Доносять з ріжних місцевостей на Кубі, що вже 6 фабрик, яких власниками є американські капіталісти, перейшли в заряд кубанських робітників, котрі працювали в тих фабриках.

МЕКСИКО ДИВУЄ АМЕРИКУ.

ВАШИНҐТОН. — Офіціяльний Вашинґтон дуже здивований дипломатичним кроком Мексика в справі Куби. Секретар Гол запевнив Мексико, що Злучені Держави не думають про інтервенцію на Кубі. А по тій заяві мексиканський міністер внутрішніх справ повисилав письма до Аргентини, Бразилії й Чілє з проханням не допустити до того, щоби Куба впала жертвою насильства.

ДОМАГАЮТЬСЯ ДЕПОРТАЦІЇ МАЧАДА З КАНАДИ.

ТОРОНТО. — „Ди Торонто Трейдс енд Лейбор Кавнсил" ухвалила резолюцію, якою домагається від уряду негайної депортації генерала Мачада, бувшого президента Куби, котрий тепер перебуває в Канаді. В резолюції кажеться, що присутність Мачада в Канаді є зневагою для краю, бо Мачадо має на своїй совісти понад 4,000 вбивств студентів, робітників і поступовців.

НАПРУЖЕННЯ ЗПРИВОДУ ВУГІЛЬНОГО КОДЕКСУ.

ВАШИНҐТОН. — Малощо не розбилися цілковито переговори між ґенералом Джансоном як адміністратором „Найри" і представниками вугільних компаній, котрі переслали Джансонови рішення, в якім відкинули всі його пропозиції.

Ґенерал шпурнув листом на землю, не відчиняв його, бо вже знав про його зміст, та заявив, що таке вирішення є зневагою президента Рузвелта.

З того, що сталося потім, відоме те, що оператори лист забрали назад і не проголосили його змісту.

ПОНАД 2,000,000 ОСІБ ПІДПИСАЛИ КОДЕКСИ.

ВАШИНҐТОН. — Досі зібрано вже на кодекси „Найри" понад 2,000,000 підписів. Промисловці, котрі кодекс підписали, дають заняття яким 13,000,-000 робітникам.

ПОГОДИВ СТРАЙКИ.

НЮ ЙОРК. — Ґровер Ґвейлен, голова місцевої „Найри", погодив понад 15,000 швачок, котрі займаються вишиванням і в той спосіб припинив страйк, що був би спинив кравецьку роботу й усунув від праці яких 100,000 осіб.

ДОБАЧУЄ У „НАЙРІ" ФАШИЗМ.

БЕДФОРД СПРІНҐС (Пенсилвенія). — Професор Филип Кебо, з гарвардського університету, каже, що програма „Найри" це шлях, який веде до фашизму. Як тільки ті приписи, які видає „Найра", будуть задержані й виконувані довший час, то треба буде числитися з тим, що Америка стала фашістівською державою.

ФОРД НЕ ДУМАЄ ПРО БОРОТЬБУ З „НАЙРОЮ".

ДІТРОЙТ. — Довірники Генри Форда подають, що нема розумної потреби змушувати когось підписувати й виконувати те, що він уже й без підпису виконує. З того боку не треба Фордови підписувати кодекс „Найри", бо він дає робітникам більше, ніж кодекс цього вимагає, а крім того виповнює всі інші вимоги кодексу. Тому Фордови нема потреби воювати з „Найрою".

ПІВНІЧНИЙ БІГУН ЗМІНЯЄ СВОЮ ПОЗИЦІЮ.

На сесіях пятого Наукового Пасифік Конґресу у Ванкувер, Б. К., обговорювали можливість зміни віддалі між Европою й Америкою. Астрономічні обсервації показують, що північний бігун зближається до Ґренляндії вже 40 літ. За кілька літ будуть напевно знати, чи та віддаль зміняється.

ВТРАТИВ ОКО ЧЕРЕЗ ДЕМОНСТРАЦІЮ.

Джордж Лавсон, один з учасників демонстрації безробітних у Вінніпеґу дня 20. липня ц. р., дізнав поранення одного ока від ґазової бомби, киненої поліцією на демонстрантів, які почали атакувати поліцію. Здається, що відламок бомби ушкодив око Лавсона, і то так сильно, що лікарі були приневолені виняти поранене око.

СТАВ ЖЕРТВОЮ ВИПАДКУ.

Чарлз Нортвуд узяв стрільбу й пішов стріляти ворони на фарми свого сина, девять миль від Йорктон, Саск. Коли його довший час не було, син пішов шукати й знайшов батька під деревами неживого, з палицею й стрільбою коло ніг.

ЖЕРТВИ ГРОМІВ.

В Тязеві, пов. Станиславів, ґрім убив слугу місцевого пароха О. Дорошенка, який підчас бурі орав у полі. Ґрім убив теж оба коні. В Богородчанах, пов. Станиславів, ґрім ударив в копу збіжа в полю, під якою сховалися були 4 особи. Дві з них, Олена Кирилюк і Марія Матвієць, згинули на місці, а дві інші ґрім легко поразив.

В НІМЕЧЧИНІ ЗАБОРОНИЛИ ҐУЛЯТИ ТАНҐО І ФАКСТРАТ.

Цими днями появився в Німеччині розпорядок, у котрому устійнено, які танці будуть дозволені в Німеччині. І так розпорядок забороняє на терені цілої Німеччини ґуляти факстрат і танґо, а дозволяє на шість танків „маршового" характеру, та вальс і національні танки. Як цей розпорядок прийме німецька суспільність, не відомо.

ІДИЛЛЯ З ПЕРЦЕМ.

Члени міської ради Луцька, що вийшли з спільної „одинки", разураз доходять до зудару, Поляки з Жидами. Був випадок, що всі радні Жиди покинули засідання. На останнім засіданні дійшло знову до сварки з того приводу, що вповіджено посаду цілій низці урядовців Жидів. Президент Беднарський, ставленник воєвідства, починає чистку маґістрату від Жидів. Цей переслідуже псує ідиллю „спулрації". Маґістрат, щобі дати працю масам безробітного напливового елементу, намітив низку публичних робіт, на що рада з першого кроку мусіла дати згоду на підписання векслів на 50 тисяч зл.

ЗА ЛЕТЮЧКИ О.У.Н.

В звязку з розкиненням летючок О.У.Н. підчас Великодних Свят в Угринові, пов. Підгайці, засуджено Осипа Мандибуру на два роки тюрми. Дня 15 липня ц. р. він розпочав відбувати кару в бережанській тюрмі.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

ВБИТИЙ НА ОСНОВІ ПРИСУДУ „ДІНТОЙРИ".

Справа вбивства мущини, знайденого коло віллі Заремби в Бруховичах під Львовом, виясняється. Підчас секції тіла зроблено відтиски пальців, які уможливили слідчому урядови ствердити, що вбитим є нотований у поліції 34-літній Йосиф Штольц, який мешкав у Підгірцях, пов. Золочів, і був караний за крадіж. Нема сумніву, що Штольца вбито на основі злодійського присуду, т. зв. „дінтойри", за якісь провини супроти своїх товаришів.

КРАДУТЬ ЗБІЖЕ.

На Волині і в деяких сторонах Галичини появилася по селах нова язва — крадіж збіжа по полях. Цілі ватаги міського пролетаріяту вибираються на села, де в ночі, а то й у білий день крадуть збіже з ріль. Декуди молотять снопи на місці, а збіже згортають до мішків. До молочення вживають роверів, які обертають колесами догори і між дротяні шприхи вставляють колосся. Обертаючи колесами, вимолочують швидко цілі копи. Збіже вивозять інколи самоходами.

СТУДЕНТ ОБМАНЕЦЬ.

У Познані арештували Януша Наленч - Коженьовського, студента та голову академічної корпорації. І так Коженьовський зорганізував виставу для дітей, вистава не відбулася, грошей за білети не звернули; в кіні „Метрополіс" виступив Коженьовський як шейк Ель Він і виголосив відчит про Арабів і арабсько-польські взаємини. Публика не хотіла слухати до кінця недорічностей „шейка" і домагалася звороту грошей. „Шейк" скинув тоді турбан і втік; Коженьовський розпродав 281 білетів „Червоного Хреста" на виставу „Джім і Джіл", одначе гроші взяв собі. Видавав теж часопис для зближення славянських народів, „Панславія", одначе друкарні і співробітникам не платив.

СОРОМЛИВИЙ ЗЛОДІЙ.

Іван Несторук з Костопільщини пішов красти до свого сусіда, П. Оноприйчука, де його спіймали. 56-літній Несторук із сорому повісився.

ЗАБОРОНА СВЯТА Н. КОБРИНСЬКОЇ.

Староство в Долині заборонило свято в честь Наталі Кобринської, яке мало відбутися в Болехові в неділю, 6. серпня ц. р. Свято бажала уладити філія „Союза Українок" у Болехові. В програмі свята було між іншим посвячення памятника на могилі Кобринської та академія в її честь.

ФРАНЦІЯ ЗАКІНЧИЛА ПОКОРЕННЯ МАРОКА.

Штаб армії в Рабаті, Мароко, офіційно повідомляє, що французька армія закінчила покорення Марока. Франція двацять пять років вела неустанну війну з ріжними племенами Мароканців, які не хотіли коритися французькій окупації. Найдовше проти Франції трималися верховинці Бербери, яких тепер майже винищено, а решта їх попала в полон, коли їх у горах, на висоті 6,000 стіп, оточила французька армія.

ЗЕЛЕНИЙ КЛИН.

З останніх чисел „Манджурського Вістника", довідуємося, що Українці з тієї далекої нашої кольонії переживають теж важкі події. Зруйновані у виснажені колгоспами і большевицькою господаркою, села пустошіють: населення їх тікає масово до Манчука; поля стоять неорані й незасіяні; большевики почали нищити українізацію, яку почали кілька літ тому; населення бунтується і творить щораз нові партизанські відділи; що більше, ціла Приамурщина і Приморя знаходиться на передодні протибольшевицького повстання. Наскільки воно буде успішне та чи засвітить навіть після нього 600 тисячам наших братів сонце на Зеленому Клині, що стоїть на межі большевицьких і японських інтересів в Азії, — про це сьогодні не можна нічого сказати.

ЗИМОВІ ШАПКИ НА ВЕСНІ.

Про веселі речі, які свідчать про большевицькі порядки, довідуємося з совітської преси. На радянській Україні є державні фабрики, яких завданням виробляти й доставляти робітникам і війську шапки. Ті фабрики без перерви працюють у день і в ночі. Дітьться це з отих причин: на зиму 1931. року мали ті фабрики зробити кількадесять тисяч теплих шапок, підшитих ватою і з кляпами на вуха. З ріжних причин викінчення опізнено і цілий транспорт шапок пішов до Москви... на весну. Шапок не можна було використати і вони вернулися до фабрик з тим, що мали бути перероблені на шапки літні. Кілька тисяч робітників взялися до відпорування кляп на вуха. На жовтень замовлення було готове і повернулось до Москви. Одначе шапки були знов не до вжитку, бо літній сезон минув і знов треба було замовити шапки з ваталіною і кляпами на вуха. Цілий транспорт завернули знову до фабрик. Від двох років робітники працюють у день і в ночі, а шапки без ужитку.

Тепер нарешті, по двох роках мандрування шапок з фабрик до Москви й назад, довідався про цю трагікомедію большевицький центральний уряд і видав наказ, щоби шапки були зроблені на ваталіні і прибули до Москви не на весні, а на зиму, інакше винуватих поставлять „под стенку"...

АРЕШТУВАЛИ КОМУНІСТІВ У СУЧАВІ.

Поліція викрила комуністичну організацію, до котрої належали молоді Жиди до 20 літ. Знайдено літературу з Чернівців. Сучавська організація діставала літературу й науки від черновецької організації.

АВСТРІЯ МОЖЕ СТАТИ ПРИЧИНОЮ НОВОЇ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ

КОЛИ АВСТРІЯ ПРИЄДНАЄТЬСЯ ДО НІМЕЧЧИНИ, ТО ЦЕ ВИКЛИЧЕ ВІЙНУ.

ПАРИЖ (Франція). — Предсідник сенатської комісії закордонних справ, Генрі Беренгер, помістив в економічно-фінансовій ґазеті більшу статтю, в якій він говорить, що спроба знищити в якій би то не було спосіб незалежність Австрії неминучо приведе до нової европейської війни. Він говорить, що Австрія була залишена в сучасних межах незалежньою державою тому, щоби вона була перешкодою панґерманського впливу на придунайські держави.

Отже захоплення влади в Австрії національ-соціялістами й приєднання її, хочби не формальне, а фактичне тим, що австрійські наці визнають своїм головою Гітлєра, викличе нову війну в Европі. При кінці статті він радить европейським державам післати до Австрії міжнародню жандармерію, щоб не допустити до захоплення її гітлєрівцями. Тим, на думку автора, відхилиться европейську війну.

АВСТРІЯ НА ПЕРЕЛОМІ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Тут склалося таке внутрішне становище, що уряд мусить якнайскорше знайти вихід з нього, бо інакше прийде до горожанської війни, яка потягне за собою міжнародній конфлікт. Тепер перед урядом стало питання, чи не утворити в Австрії владу на зразок італійсько-фашистівської, залишаючи теперішнього канцлера Дольфуса в ролі австрійського Мусолінія, чи далі підтримувати коаліцію тих партій, які тепер при владі й зберігати хоч номінально парляментарний устрій Австрії.

В першому випадку сподіваються, що багато теперішних гітлєрівців погодяться з фашистівською владою й тим ослаблять протиурядовий фронт гітлєрівців в Австрії. В другому випадку урядови доведеться далі рішучо боротися з опозицією, яка все збільшується. Думають, що рішення буде залежати від порад Мусолінія, до якого Дольфус післав свого довіреника.

ТЯЖКО ЗАХОРІВ ПИСЬМЕННИК В. СТЕФАНИК.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Один з найкращих українських письменників, Василь Стефаник, захорів на серцеву недугу. Лікарі кажуть, що його недуга дуже поважна й небезпечна.

Стефаник відомий своїми невеличкими нарисами з життя українського покутського селянства. Свої праці він писав у більшости покутським нарічем. Визначається своїм прекрасним стилем і незвичайною драматизацією своїх творів.

БОЙКОТ НІМЕЦЬКОГО КРАМУ.

ВАРШАВА (Польща). — Жидівські рабіни рішили продовжувати бойкот на німецькі фабрикати й сирівці. Вони загрожують екскомунікацією тим Жидам, які будуть купувати, продавати, або споживати німецькі вироби.

Думають, що ця постанова рабінів буде мати велике значення, бо навряд чи багато знайдеться Жидів, які заризикувалиб піддатися під екскомунікацію. Екскомунікація з жидівської церкви, так як і з інших церков, потягає за собою повний бойкот людьми тої віри, до якої належав екскомунікований.

УМЕР КОРОЛЬ ІРАКУ.

БЕРН (Швайцарія). — У віці 48 літ помер король Іраку, Фейсаль, який щойно прилетів сюди з Багдаду, щоби лікувати своє серце. Він мав прилетіти сюди раніше, але події на асирійсько-арабському кордоні змусили його затриматися в Іраку довше.

Він був прямим потомком пророка Маґотета й користався великою популярністю в маґометанському світі, а ще більше він користався впливом серед Арабів, яких уперше за 600 років він обєднав та створив арабську державу, Ірак. Покійний король у часах світової війни зійшовся зі знаменитим англійським полковником Лоренсом і з ним підняв Арабів до повстання проти Турків і до війни по стороні антанти.

ФРАНЦУЗИ ХОЧУТЬ ПЛАТИТИ ЛИШЕ 10% СВОЇХ БОРҐІВ.

ПАРИЖ (Франція). — На засіданню кабінету міністрів Франції обговорено справу французьких воєнних борґів Злученим Державам. Кажуть, що уряд схиляється до ґадки запропонувати Злученим Державам погодитися на одержання лише 10% усіх борґів Франції.

Французи вважають, що це буде справедливо, бо сама Франція раніше згодилася на одержання німецьких репарацій в розмірі 10% з сум репарацій, які обчислив репараційний плян Йонґа.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свободи": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КІНЕЦЬ ВАКАЦІЯМ, ПОЧАТОК РОБОТІ

„День Праці", який недавно відсвятковано, є пошаною, відданою праці, а з нею й всім працюючим людям. Отсей день припадає тоді, коли кінчаються літні відпочинки, а зачинається на всіх ділянках серіозна праця. По фабриках і ріжних підприємствах, а навіть на спекулятивній біржі числяться з тим, що по „Лейбор Дей" зачнеться живий рух. Бо такий є вже звичай у тім краю. Очевидно, рух той не мине й Українців в Америці. Можна навіть сказати, що він уже почався. Бо коли йде про ту справу, яка ще, на щастя, далі болючо дотикає серця нашої іміграції, себто про рідний край, то бачимо, що вже зачинається у ріжних місцях акція допомоги і протесту проти окупантів.

Саме тепер початок шкільного року. Попри американську школу маймо на увазі школу українську. Бо які би не були її недостачі, всежтаки навіть у тім оплаканім стані, в якім вона знаходиться, вона має велике значіння. Ми бачимо це на тій молоді, яка тепер вибивається, а яка, не зважаючи на недостачі, всежтаки винесла з тих шкіл дещо цінного. Памятаймо, що є тепер нагода мати і добрі українські школи. Багато культурних працівників живуть в Америці без усякого заняття, а ми не використовуємо їхніх сил. Колись можна було нарікати, що був брак учителів, а тепер можна хіба нарікати на брак заняття для фахових учителів.

Літо це добра пора на ріжні посвячення, українські дні, ювилеї, пікніки, на яких маємо можність виступити великою громадою й заманіфестувати свою чисельну силу. Але не забуваймо, що все те є тільки маніфестації, котра є завершенням того, що ми робимо в тім часі, який зачинається по „Лейбор Дей", а тягнеться до літа. Тому берімся вже тепер до тої звичайної, сірої праці по громадах і наших організаціях, яка піддержує життя і розвій наших інституцій і їх розбудовує.

І на те памятаймо, що коли нам приходиться розвязувати по громадах чи товариствах справу церкви, школи, будови Народнього Дому, влаштування віча, концерту і т. п., то розвязуймо те все в порозумінню з молодим поколінням і при його активній співучасти. Без того не буде віднови нашого життя. Це вже очевидне для кождого, хто хоче бачити. І тому хай цьогорічна наша повакаційна енергія буде спрямована до нової праці, одуманої й виконаної спільно старим поколінням разом з молодим. А це буде запорукою успіху нашої праці. І внесе навіть у наше життя деякі поправки, а це знову буде поступом.

НОВИЙ ПОМИСЛ БЕБЕКІВ

(Оригінальний допис).

Бебеки — це „безпартійний бльок вспулпраци з ржондем", або попросту ті посли, що зістали вибрані або перешахровані з виборчої лісти ч. 1. — На них опирається теперішний польський уряд, а вони знову завдячують йому свої мандати, котрі хотіли би і на пізніше задержати.

На чолі бебеків стоїть „пулковнік" Славек, один з учасників нападу на касовий потяг московський 8-го листопада 1908 р. — коли-то польським боєвикам удалося здобути біля три міліони рублів. Командував тим нападом сам Пілсудський, а брали участь крім Славека ще недавний міністер-президент Пристор і інші визначні члени польської соціялістичної партії. Цілий плян уложив сам Пілсудський і виконав його.

Славек вже був міністром-президентом, хоч вищих студій не має, бо покінчив якийсь торговельний курс і на тім стало. Але заслуги для польської революції має великі, а і досі на лиці носить знаки від одної передчасно вибухлої бомби.

Пізніше служив очевидно в легіоні Пілсудського, хотяй нічим у нім не визначився і :ат зна яким способом став „пулковніком". Але якос „пулковнік" над бебеками показався дуже справним і уміє між ними удержати карність.

Недавно тому відбувся у Варшаві зїзд бувших польських легіонерів і при тій нагоді Славек виголосив промову, в котрій пояснив основи реформи конституції, яку то реформу хотять бебеки конче в соймі переперти. До того треба мати аж три чверти голосів за собою, але бебекам бракує ще коло 30 голосів, то і ломлять собі голови над цим, звідки би їх роздобути. Та це вже їх голова, а для нас є цікавішим дізнатися, на якім то концепт провідники бебеків впали, щоби забезпечити собі і на будуче власть у державі.

Отже Славек заявив на тім легіонарськім зїзді, що найважнішим завданням зміни конституції булоб створення спільної власти. Це, по думці Славека, осягнеться цим, що сенат буде інституцією постійною, якої склад відновлятиметься що два чи три роки лише частинно, а в нових доповнюючих виборах братимуть участь всі ті, яких в тому часі сенат покличе чи заквалифікує до „передових людей", чи там до „еліти".

Та „еліта" — іменувала би 2 третині складу сенату, а одну третину іменував би сам президент републики. Про ту „еліту" і її склад висловився Славек ось як: „Виступимо з проектом створення горожанської кадри, то є передових і заслужених людей, а признаємо їм права вибирати сенаторів в числі 2/3 складу сенату, задержуючи 1/3 місць для сенаторів, покликаних президентом. Право належати до цеї „еліти" буде признавати на будуче лише сам сенат. До вибрання першого по зміні конституції сенату бажаємо покликати єдино тих, що відзначилися вже своєю працею — більшою, ніж дали її інші. Цими вибраними людьми є власники ордеру „віртуті мілітарі" (військові чесноті) і „хреста незалежности". Вони то й виберуть по зміні конституції перший сенат.

Щодо цього проекту Славека то треба передовсім піднести, що він би цілком виключив з сенату Українців та Білорусинів, бо хіба лише хрунь міг би дістатися до того законодатного тіла.

Зараз по оголошенню цього проекту накинулись на нього не лише ліво настроєні польські часописи, але і декотрі попираючі досі санацію, чи там бебеків. І так консервативний старий краківський „Час" пише:

„У тому проекті укривається безумовно надзвичайно важна зміна цілого устрою. Повстали би в Польщі горожани 1-шої і 2-гої кляси. — Першу творили би ті „передовики", чи там „еліта", зложена покищо з лицарів ордеру „віртуті мілітарі" та „хреста незалежности", а в дальших роках ті, котрим сам сенат признав би той привілей. — Другою клясою позістане тоді загал народу, не маючий впливу на склад сенату, отже на одну з палат народнього представництва, і то рівноуправену з палатою послів.

„А радше — ми зле пишемо. Представництвом народу був би сойм, а попри нього істнувало би представництво „передових людей", як то їх полк. Славек називає.

„Зміна устрою у тому напрямі не мала би вже на ціли лише створення спільної начальної влади, але також **забезпечення цеї влади ля певної групи**, котра висилювалася на річ верству, на річ держави понад міру звичайного обовязку.

„Однак заповідь такої реформи може викликати многі сумніви і викликати критичний настрій. І чи було би це хосенним викликувати противенство поміж групою тих „напредняків" і загалом народу? Чи то не пімстилосьб у формі внутрішних зударів та поборювання тої „ізбраної" групи — загалом понижених? Чейже історія дала нам до того багато просто відстрашаючих прикладів. А навіть коли б і приняти створення такої упривілейованої групи — то чи влучною є думка, щоби взяти за підставу до її створення посідання відзнак „віртуті мілітарі" або „чести незалежности"? Як то? Отже урядовець, працюючий жертвенно, видатно і мудро на річ держави, учитель, поширюючий освіту, священик, научаючий про Бога не несли і не несуть „своєї чести на річ держави понад міру обовязку?" На це не годен чейже ніхто згодитись, хто має про їх працю слушне, рівно високе як і про змагання військового поняття".

А крім старого стаьчиківського „Часу" віднісся дуже критично до проекту Славека і хадецький то є християнсько-демократичний, „**Глос Народу**" (Краків). Він каже:

„Про плян полк. Славека можна дуже багато сказати: він є фантастичний, мало реальний і не числиться цілком з укладом суспільних сил в Польщі. Той плян є односторонний, бо має на цілі виключно скріплення правлячого в Польщі табору. Він є навіть оригінальний, але не дасться сказати, щоби дійсно прямував до направи політичних відносин в краю через створення для держави нормальних доріг розвою.

„Всього того цілком нема в програмовій промові Славека, коли відкинемо на бік усе, що є свого роду політичною поезією, легіонарською містикою і звичайною фразеольогією".

Так ставляться до проекту Славека навіть консервативні групи.

З українського становища можна той проект трактувати лише хіба гумористично.

Треба ще запримітити, що Славек в своїй промові згадав також про сойм і підніс, що бебеки не задумують впроваджувати одномандатових округів виборчих, а то власне з уваги на національні меншости.

Не треба однак думати, що полковникови ходило про це, щоби так звані „меншости" в роді Українців, Білорусинів та Німців не зістали покривджені. Йому ішло про це, щоби там, де ті меншости є властиво більшостями, як нпр. у воєвідстві станиславівськім — не переголосували фактичної меншости польської, щоби отже і в тих областях зробити можливим вибір польських кандидатів.

Микола Підгірський.

Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ.

Я люблю Україну,
Як любить дитя мати:
То наша люба ненька,
То наш край славний і богатий.

Там наші люди і наша мова,
Там Українці гарно співають;
Колиж нам бути вільним на[дом,]
У своїх піснях нераз згадають.

Хоч ми є бідні, то таки слав[ні]
Піснею і танцями;
Будемо жити вільним народом,
Бо правда стоїть завше за [нами.]

Хотіла би я на Україні
Літа пробути,
Повеселитись її красою
Та до родичів тут повернути.

Марія Куса.

ПІСНІ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ,
(слова і мельодії Л. Лепкого)
НА МУЖЕСЬКИЙ ХОР
опрацював
Михайло Гайворонський
пісні:
1) Маєва нічка
2) Кладочка
3) Бо війна — війною
4) Тьох—тьох.
Пісні ці видала накладня „Червона Калина" у Львові.
Ціна чотирох пісень 25 центів.
Головний склад на Америку в книгарні:
„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

У большевії.

— Селедці знову подорожіли на дві копійки на штуці.

— Гм, нема ради, Володимире Івановичу, мусимо платити за авто.

— Яке авто?!

— Управителя нашої кооперативи. Недавно купив собі.

— А що він робить із тим автом?

— Їздить по відділах і справджує, чи оселедці не подорожіли.

НЕБУВАЛА ОФЕРТА!
КНИЖКИ ЗА ДВА ДОЛЯРИ ДАРОМ
ХТО ПРИШЛЕ РІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ $7 НА ЩОДЕННИК
СВОБОДУ
той дістане українських книжок з книгарні „Свободи"
на суму ДВОХ ДОЛЯРІВ
після власного вибору з каталоґу книгарні „Свободи".
Це дає нагоду тим нашим людям, котрі хочуть мати що читати, котрі хочуть учитися, котрі хочуть мати в своїй хаті книжки для науки й розривки, як це є в загальнім звичаю в культурних людей і народів, — збогатити свою бібліотеку гарними книжками.
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

СТАРИЙ МЛИН

Оповідання.

(7)

— Се мала би зробити Загірнякова? — спитав Олекса.

— А хтож би?! — залунав хор бабів, якби з одних уст. — Хтож би інший?

— Жандарми перетрусили цілу її хату, баба тягла далі,— та се не помогло. Не знайшли нічого. Очевидно. Вонаж не була така дурна, щоби гроші тримати дома. Може й ще десь на верха, на очах. Вона добре сховала десь поза хатою, і витягне їх аж тоді, коли люди перестануть балакати про се. Тоді вона ті гроші видобуде і поїде до Америки. Професорова вже віддавна думає про Америку... Жандарми забрали професорову і передали судови. Правда, як не рахувати вкрадених грошей, то професорова не мала за що найняти доброго адвоката. Зате вона має гарну доньку. Та гарна донька знайшла і для мами дістала доброго адвоката крутія. За дурно жаден адвокат не приймеється такої роботи. Чим же Анна заплатила йому, як не мала грошей, тільки свою молоду красу?! Адвокат таки викрутив Загірнякову, суд увільнив і випустив її. З того ще не виходить, що вона невинна і що вона тих ксендзових грошей не має. Ціле село таки буде на неї показувати пальцем, бо що вона ті гроші має, вірить кожда дитина!

— А я ні! — сказав Олекса. — Ся жінка не є злодійкою. За се я дав би мою шию.

Гречан видивився на Олексу зразу здивований, потому сердитий. Вже не кажучи ні слова, відвернувся і відійшов. Ті, кого котрих переходив, чули як воркотів:

— Молокосос! Ще молоко під носом, а хотів би бути мудрійший ніж ціла громада старих.

Брак віри у вину осудженої цілою громадою сильно пошкодив Олексі в очах бабів, що мали доньки на відданню. Вже тепер стали підозрівати його, що донька вдови, Анна, зачарувала своїми очима не лиш адвоката, котрий боронив її маму, але й богатого парубка. Баби стали перешіптуватися, закидаючи очима в сторону Олекси, киваючи сумно головами, жалували його, що може впаде в кігті такої родини. Олекса не зважав на се. Побачивши учителя, котрий до Синячки прийшов по смерти Загірняка, підійшов до нього і сердечно з ним привитався.

Учитель надійшов був саме тоді, коли Гречан і баба розказували про Загірнякову й Анну. Привитавшися з Олексою, шепнув йому:

— Я вам дуже вдячний за те, що ви про Загірнякову і її доньку не думаєте так зле, як інші люди в сім селі.

Учитель взяв Олексу попід рамя, витягнув його з юрби і завів до лавки, що самітна стояла на боці. Сіли на тій лавці. Відси добре видко було цілий фронт хати Загірнякової; з вікон хати видко було лавку і сидячих на ній. Олекса спитав:

— І ви гадаєте, що вона невинна?

— Я так гадаю, відповів учитель.

— То чому ж, як я зміркував, проти неї ціле село?

— Є дві причини. Обі у ній. Перша причина давна, ще з часу, заки віддалася, не була її виною. Тою причиною була її краса. Дехто в селі по нинішний день не годен забути того, що ся краса не для нього була. За те він мститься на ній дотепер і до смерти буде мститися. Сю причину я вміркував з ріжних натяків ріжних людей і з поведення деяких ворогів Загірнякової. Другу причину завинила сама вдова, бо або не знала вдачі людей, серед яких жила, або їй було байдуже, що про неї скажуть і що про неї будуть думати. Вона, інтелігенцією, розумом і освітою вища від своїх товаришок, замало товаришувала з дівчатами, пізніше з жінками. Вони думали і думають, що вона, хоч від них бідніща, гонорується, соромиться їх і погорджує ними, бо вони... прості хлопки, вона гей би вже троха пані. Як би вона була велика богачка, то люди гадалиб, що вона має право й обовязок гоноруватися і хлопа держати від себе здалека. Бідна, люди думають, обовязана коритися сільському богачеви.

— Чейже тоді, коли ще була дівчиною, не всі парубки полювали на її красу. Не всі дівчата, пізніше не всі баби могли думати про ближче приятелювання з нею. Хіба тільки найближчі сусідки. Чомуж, як я бачу, проти неї ціла громада?

— Ти ще не знаєш людей, — відповів учитель. — Не знаєш, як мало інтелігентний народ жадний новин, передовсім поганих. Люди любуються у вістях про погані вчинки інших. Люди тим щасливіші, чим гірший чують закид. Найлекше вірять у злочини бідних. Як ті, що когось недолюблюють, закинуть йому злодійство, то нарід на селі не увірить в твоє заперечення його вини поти, поки ти не станеш перед ним, держачи в одній руці злодія, в другій вкрадену калитку з грішми. Я ту вдову знаю дуже добре. Вір мені, що вона разом з дітьми вмре з голоду, а чужого не рушить.

Олекса глянув на хату Загірнякової і в горішнім вікні побачив Анну, нахилену над якоюсь роботою. Руки рамени і правої руки показували йому, що вона щось шиє. Хвилю призирався їй і спитав:

— А її донька?

Учитель видивився на нього здивований і хвилю не знав, що відповів:

— Її донька? Анна? Вибачай! Вона цілком не подобає на таку, що годна щось вкрасти.

— Ні, ні! — Олекса перебив живо. — Я не так думав... Хтось в товпі закинув їй, що вона не грішми заплатила адвоката, котрий боронив її маму.

Кажучи се, Олекса спаленів і знов глянув на Анну у вікні, котра саме тоді дивилася на лавку, на котрій вони оба сиділи. Побачивши, що Олекса підвів очи до її вікна, вона зараз нахилилася над своєю роботою.

— Чим вона заплатила адвокатови, найліпше хіба я знаю, бо один вексель я підписав. Заплатила грішми. Задовжилася, а заплатила. Вже піврок, як цілими ночами шиє, щоб заробити на сплату тих довгів. Дівча таке чисте, як сонце на небі. Її хиба в тім, що як була її мама, так вона тепер загарна і задобра на село, в якім живуть такі Гречани. Який колись був батько, такий тепер син. Її батько зле зробив, що йвиховав не так, як виховані всі інші дівчата в селі. Повинен був лишити її в такійже духовій темряві, в якій живуть її ровесниці. Виховання розніжнював її, научив дав їй багато знання. Від кождої такої напасти темних і некресаних простаків, як ось перед хвилею, її біль буде більший, як був би тоді, коли би була вихована в щасливім невіжестві.

Олекса знов підвів очи. Його погляд зійшовся з поглядом Анни. Се було не довше, як тактичні секунди. Анна гадала, що Олекса не бачить її погляду. Олекса думав, що вона, хоч його самого певно видить, то не видить того, що його очи звернені на неї. Він і вона в туж мить повідвертали від себе очи. Вона свій зір знов затопила в своїй роботі, він призирався вороні на хресті церкви, котрої копула визирала зпоза хати Загірнякової, бо виставала понад її дах. Церква була зараз за кладовищем, відділеним від хати Загірнякової її садом і городом.

— І я гадаю, що вдова невинна, — сказав Олекса, — та що все погане про неї і про доньку вигадують зависні і такі, як оба Гречани. Лиш мене таки диву, що таким кількома вірить ціле село.

— А я тобі ще раз кажу, — учитель повторив, — що така вже вдача мало інтелігентних людей. Наші люди не розуміють того, що морально вдова з донькою стоять понад ними. Лиш неясно вичувають се, гадають, що то пиха, що то бута. На думку наших людей, право до сеґо має тільки богач. Ось чому в очах нашої громади та бідна родина подвійно проклятуща. Про неї кажуть, що вона бідна і горда...

— Тут перебив гурток дівчат, що прибіг спитати, чому Оекса відстав від парубків і не танцює.

— Котрийсь парубок, танцюючи так мене копнув своїм копитом, що стовк мені стегно в стопі. Може й кістка трісла, бо я і ступати не годен, не то танцювати.

По такій відповіди Олекси, дівчата вже не напирали на нього. Регочучи, побігли назад.

— Я чув, — учитель знов промовив, — що хоч ти не з Синячки, а з сусіднього села, то тебе вчив небіжчик Загірняк.

— Воно й було так. В притичинській школі я вчився тільки рік. Там, як і в інших школах по селах, вчили тільки читати, писати і трошки рахувати. Моя мама хотіла дати мене далі до школи, тож післала мене підучуватися сюди до Загірняка. Я йому дуже багато завдячую, бо вчив дуже добре. Я тут пересиджував цілими днями. Тоді, коли Загірняк вчив у школі, я в його хаті або в садку писав мої задачі або читав книжки, які він давав мені. Коли завдане я вже написав і вивчив, то ішов бавитися з донькою вчителя, Анною. Була багато молодша від мене, і мене мабуть вже не тямить. Тоді вона була ще цілком дитина. (Дальше буде).

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ
„СВОБОДА"
УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Вартість Книгарні $18,612.75.
Пишіть по найновіший каталоґ.

ПРОМОВА

ПАНІ ГАЛИНИ ГАВРИЛЮК З ВІННІПЕҐУ НА ПЕРШОМУ КОНҐРЕСІ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ У ШІКАҐО, ВИГОЛОШЕНА 18 СЕРПНЯ 1933 Р.

Світлий Конґресе!

Моя тема **Наше жіноцтво та його освіта** — це чудова тема, але така застрашаючо широка, як великанські пустині Сагари, а глибока, як Атлянтійський океан. Тому, щоб її обговорити як слід та витягнути з неї корисні консеквенції, не стане мені часу. Отже замісць ґрунтовно розводитися над тим важним питанням для нас усіх, я кину кілька рефлєксій з життя освіченої жінки, а ви виберіть собі з них відповідні кольори й змалюйте цілість образу.

Жінка завжди була, є й буде осяяна ореолом героїзму. Часто навіть неосвічена, одначе своїм ніжним, взірцевим примірним способом потрапила вона виховати великих, світової слави мужів. І виступає вона на світовій арені в ріжних ролях. Вона являється в ролі жінки, подруги свого чоловіка, яко матір для своїх дітей, які вона веде відважно по бурливих хвилях людського життя. Живим прикладом нехай послужить пані Кулидж. Покійний президент ніколи не забував згадати, що свій горизонт свідомости, свій вплив, своє щастя і свій добробут, як і найвищі почести, які давало йому 120-міліонове населення, завдячував своїй жінці. Покищо не знаємо докладно, до якої міри завдячує теперішній президент Рузвелт провід і бажану поміч своїй жінці, але знаємо, що вона є його найближчою приятелькою і товаришкою й обоє вони рамя в рамя працюють над привернением добробуту своїй славній державі.

Жінка являється в дуже відповідальній ролі **мами.** Боже! та мама чудес доказувала й доказує! Тому, що день уродин моеї мами припадає завтра, я в присутности всіх перша покірно склоню голову перед нею з невисказаною пошаною. Нема між нами одної особи, яка такої чести своїй мамі не віддалаб. Мама завжди була для нас ангелом хоронителем, нашим добрим порадником, нашим найбільшим приятелем. Мама все була провідницею і геройкою та остається нею на віки. Найбільші люди світа завдячують свою величність, свої високі становища мамі. Мама є тим архитектом, що плянує долю дитини, й тим мулярем, що будує долю дитини. Чи не памятаємо, як після офіціяльної інавґураційної присяги президент Гардінґ лишив на підвищенню всіх вельмож усього світа, а підійшов до сивоволосої жінки, поцілував її й сказав: **це моя мама!**

Жінка виступає в ролі приятельки й дорадниці. Часто зовсім безкорисно помагає якомусь молодому мужчині, чи кревному, покінчити школу, та своєю сильною волею, лагідним, переконуючим впливом, грошевою підмогою, провадить його до здобуття незалежного становища.

І всюди жінка! Нема під сонцем такої ділянки, в якій жінка не відігравалаб більшої, або меншої ролі, а начастіше децидуючої ролі. Чи то в ділянці винаходів, чи штуки, промислу, торговлі, літератури, й навіть в обороні свого краю перед ворогом, жінка все й усюди була ангелом провідником, та рівночасно несе тягар життєвих обовязків нарівні з мужчиною.

Як раніше я зазначила, жінка чи в ролі подруги, чи в ролі мами виховала для світа таких мужів і жінок, як Алєксандер Великий, Володимир Перший, Ярослав Мудрий, Анна Рейна, Юлій Цезар, Наполєон Бонапарт, Анна Борецька, Олена Виговська, Ольга Басарабова, Богдан Хмельницький, Леся Українка, Іван Мазепа, і багато, багато інших. Всі ці люди вели свій нарід до національної самостійности.

На полі політичному жінка виховала великаго Бісмарка, державника Дізраелі, борця Ґарібальді, славного Перікля, Плятона, Сократа, Демостена й Пітаґора. В ділянці нових відкрить: Колюмба, Веспучі, Картія, Ля Саля, Ляфаєта. В ділянці музики: Моцарта, Бетовена, Ліста, Чайковського, Леонкавальо й Баха. В ділянці літератури: Шекспіра, Гомера, Тенісона, Лонґфелова, Ґете, Шілєра, Шевченка й Франка.

Годиться згадати ще про інші ділянки культури, як медицина, бактеріольоґія, фармацевтика, ботаніка, астрономія, фізика, хемія, мореплавство й воздухоплавство, але з огляду на час не можу вичисляти тої довгої лісти великих людей, які вславилися на кождім полі корисних і конечних здобутків світа.

Ви зауважили, що серед тої великої маси славних людей подибується так дуже мало наших українських імен. Тут власне лежить корінь теми мойого відчиту. Дотепер я говорила про жінку загально, про жінку цілого світа; відтепер хочу бодай коротко сказати дещо про українську жінку. Жінку світа я взяла за приклад, за дороговказ, як символ чогось великого, чогось могутнього, символ амбіції й сильної волі, того живого полумя, яке горить і палахкотить навіть тоді, коли його з цілою силою пригашують.

Українська жінка мусить збудитися зі сну, мусить протерти очі та йти слідами жінок світа. Вона мусить збудити в собі амбіцію й жажду знання! Вона мусить безупинно працювати над собою й над тими, серед котрих жиє.

Іміґрація наших людей до Америки розпочалася коло 50 літ тому, а до Канади — коло 40 літ. Та щойно від 20 літ задокументовується наше життя випукліше від наших перших учителів зачинається наша перша історія. Вслід за ними прийшли лікарі, адвокати, вчителі вищих шкіл, священики й бизнесовці. Та цього всього ще недуже багато. Але буде багато, коли наша жінка запалає любовю до свого народу, коли вона піднесеться понад буденні справи й обовязки, коли буде ходити до школи, або читати наукові книжки, коли вона зрозуміє, що її дитина, брат чи сестра, мусять поступати й взноситися вище й вище; тоді число наших провідників стане нарівні з провідниками інших народів.

Наполєон приписував матері великанську силу і вплив; він вірив, що судьба й доля держав лежить в її руках, бо казав він: „Коли Франція потребує чого, то потребує вона доброї мами й доброї жінки". Так і ми можемо сказати, що нам, Українцям, потрібно доброї мами і жінки.

Коли українська жінка своїм ентузіязмом запалить у душах своїх дітей вогонь українства, тоді вона сповнить свій святий обовязок. А цим вона зможе заохотити своїх дітей до нашої мови, наших танків, музики, співу і вишивок.

Уважай, українська жінко, що від тебе залежить наша будуччина. Від тебе залежить добробут нашого народу. Встань! Просвічуй себе й найближчих до тебе! Ступай слідами тих матерей, що виховували великих людей, людей світової слави. Будь Спартанкою. А коли виповниш це, тоді за кілька літ будемо мати своїх людей при всіх урядах у чужих краях, як також свою державу.

— Я здержуюся на 2 роки від усякого ґешефту!

— Ах, іди, ти це вже нераз казав...

— Так, але цей раз каже суддя.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ КНИЖОК

ПРОДОВЖАЄТЬСЯ ЩЕ НА МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ

ЗА ПОЛОВИНУ ЦІНИ 50 ПРОЦЕНТ ОПУСТУ

УКРАЇНЦІ И УКРАЇНКИ!

Хто з Вас іще не має своєї бібліотеки, тепер має нагоду набути її за половину ціни. Також усі товариства, братства, сестрицтва і клюби можуть використати цю випродаж і заощадити гроші, а при цьому мати гарну бібліотеку.

Українці повинні тепер підчас цеї випродажі постаратися, щоб американські бібліотеки використали також отсю нагоду.

Щоб одержати книжки за половину ціни, замовлення не може бути менше від суми одного доляра. Наприклад, хто надішле $1.00, має вибрати собі книжок на $2.00; хто надішле $1.50, має вибрати собі книжок на $3.00; хто надішле $2.00, має вибрати собі книжок на $4.00, і так далі. До кождого замовлення до суми $5.00 треба долучити 10 центів на оплату „асекурації" пакунка, бо при такій випродажі книгарня не може відповідати за затрачені пакунки. На замовлення вище від $5.00 треба надіслати 15 центів.

Всі письма треба адресувати так:

"SVOBODA", 81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

У відповідь Шмулеви Шварцбартови.

Між 250 делеґатами французьких воєнних ветеранів, які прибули до Злучених Держав як гості Американського Леґіону, приїхав також Шмуль Шварцбарт, вбивник Петлюри. Тепер він відлучився від французької делеґації й уложив плян, щоби за два місяці обїхати всі важніщі жидівські кольонії з відчитами, виступаючи як герой, що вбив ворога свого народу і через те наражував своє життя. Кождий свідомий чоловік знає, що Шварцбарт убив безборонного Петлюру без ніякого ризика, тому, що паризькі суди є звісні з того, що ніколи не засуджують за політичні вбивства.

У добавок Шварцбарт старається опоганити не тільки память Симона Петлюри, але й українське військо і нарід, яких він представляє буквально як жидівських кровопийців. Перед репортеркою М. Морфі з „Дітройт Нюз" він говорив так: — Petlura fed them Jewish blood to arouse their fighting spirit, to rouse the beast in them so that they would go on killing for him. He organized pogrom after pogrom for three years, during which 100,000 were murdered.

Проти отих неґідних напастей появилася в недільнім виданню „Нюз" (3 вересня ц. р.) річева відповідь п. Михайла Федитника, яку подаємо читачам „Свободи" до вжитку, якщо Шварцбарт захоче і надалі поширювати свою пропаґанду проти визвольного руху на Україні.

Цю відповідь бувшого сотника української військової жандармерії треба подати у всіх тих часописах, які міститимуть неясні звіти Шварцбарта проти Петлюри й українського народу.

М. С.

Учитель старається пояснити ученикам, що то значить „нещаслива пригода". Ніхто з учеників не вміє навести прикладу.

— Скажімо, — каже учитель — що я впав під авто й сильно потовкся. Що тоді буде?

Ученики. (хором): Кілька днів відпочинку, прошу пана професора!

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана членица 18 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35, які мені стали великою помічю у моїй слабости, на котру хорую більше як 5 літ.

Ксеня Підличак,
Сімор, Конн.

Я, нижче підписана членица 388 від. У. Н. Союза, складаю щиру подядку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $25, які стали мені великою помічю у моїй недузі.

Анастасія Вашлівська,
Честер, Па.

MUSIC.

There's music in the golden wood,
And in the brooks that ripple through,
The blistering, scorching desert sands,
Send out their own fierce music too.

There's music in the breezes cool,
That hum along the shielded shore,
The waves that break upon the sand,
Have music in their lusty roar.

Ah, let us not be mute to all,
That beauty in this world of strife,
Let music with its magic touch,
Awake us to the greater life.

Rosalie N. Hatala.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

	цнт.
Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука	45
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука	60
Четверта Книжечка (Читанка для IV кляси), М. Матвійчука	75
Коротка Історія України, І. Крипякевича	50
Мала Історія України, І. Крипякевича	15
Початкова Ґеоґрафія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75
Малий Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	85
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85
Шкільний Співанник, Ф. Колесси	75

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ДОРОГА ДО ПІДЛЮТОГО

(З побуту в Ріднім Краю).

Про гірську оселю Підлюте, я чув нераз. Там міститься літня митрополича палата. Є памятник покійного митрополита Сембратовича. Є кедрова церковця. Є два лічничі джерела, сірчане і йодове, є лазнички, а в останніх роках Підлюте збогатилосяількома пансіонами, збудованими нашим широко відомим лікарем д-р Панчишином. Та понад усе тут чудова гірська околиця, і колиб не вона, то ні палати, ні церковці ні пансіонів тут зовсім не булоб.

Маючи це все на увазі, я з приємністю вибирався до Підлютого, тим більше, бо після інформацій, одержаних у Львові, там перебували тепер якраз найчільніші представники майже всіх наших політичних напрямків і церкви. Показалося потім, що одержані інформації не були зовсім правдиві. Але менше з тим... Покищо не хочу випереджувати подій.

У Львові перестерігали мене також, що комунікація до Підлютого не є як слід наладнана, — але у своїй зарозумілости, що, мовляв, я кілька разів переїздив океан, як також кілька разів зїздив здовж і поперек Европу й Америку — я на ці перестороги не дуже звертав увагу. І дістав за це порядну научку.

До Брошнева іде державна залізниця. Звідси до Підлютого веде вузкоторівка, яка належить до брошнівського тартаку. Перевіз осіб на цій залізниці властиво не є дозволений, але що заряд не робить ніяких специяльних перешкод, то люди радо користають з неї, тимбільше, що за це не треба нічого платити. Кажуть, що за цю вигоду треба радше дякувати митрополичій консисторії, від якої заряд тартаку побирає дерево. Та, на жаль, з неї можна користати дуже рідко, бо тільки раз на день: рано вона їде в гори, в напрямі Підлютого, а вечером вертається. Щоб облекшити для літників комунікацію заряд митрополичих дібр, як також заряд пансіонів висилають до стації так звані моторові дрезини. Але ці дрезини виїздять лише тоді, коли їх хтось поперед замовить.

У Брошневі я довідався, що дрезина виїздить, бо замовили її інші літники. Це мене дуже врадувало і я ще більше впевнився у своє щастя. Через кілька годин дрезина справді приїхала. На жаль, щось зіпсувалося у ній і треба було ще кілька годин ждати, заки направили. Сонце пражило немилосерно, так, що треба було забути сором і ховатися в тінь під корчі. Нарешті все наладнали і дрезина ждала готова до відїзду. Я був перший, що заняв місце. Але моє щастя почало рватися. Моторовий заявив мені без обиняків, що більше як сім осіб він не може взяти і тому я мушу злізти. Я доказував йому, що є ще місця на дві особи, але він відповів шорстко, що з огляду на тягар він не може більше брати.

Це мене розлютило. Деж, ждати пять годин і надармо! З досади я впалив йому таке:

„До чорта, я їду сюди аж з Шікаґо і ніде не мав стільки клопоту, що тут у паршивім Брошневі".

Це трохи поділало. В додатку інші пасажири вставилися за мною (дві симпатичні пані) і моторовий дещо змяк. Він позволив мені ласкаво заняти місце, але рівночасно твердо прирік скинути мене в Перегінську, себто в половині дороги до Підлютого, бо, як казав, там має присістися ще одна особа. Мушу признати, що додержав вповні свого слова.

Правда, поміг йому в тім пан директор митрополичих дібр з Підлютого, який попри згадану особу приказав телефоном узяти надобовязково ще свою служницю. Бо моторовий при кінці почав мякнути і склонятися на мою сторону. Але щож, пан директор це ще твердша штука. Вся моя лють з моторового перейшла на пана директора, але потім, як я роздумав справу, то побачив, що він також не винен. Тут усюди вже така фамілійна система і дивувалисяб кождому, хто хотів би її ламати: На першому місці стоїть жінка і діти, потім родичі, брати і сестри, потім вуйки, тітки і кузини, потім служба, накінець знайомі, а щойно тоді, коли знайдеться якесь зайве місце, то можна вже його відступити якомусь зайді - кореспондентови, щоби знав, що ми, Українці, дуже гостинний нарід. Зрештою колиб він був мудрий, то не теліпавсяб тисячі миль, аж з Америки до Підлютого! Роздумавши це все як слід — я признав їм рацію.

Отже в Перегінську, щоби мене не скинули, я сам мусів злізти. Дрезина засвистіла, запчихала і сховалася за гори. Враз з нею щез і мій добрий настрій. До Підлютого ще було 25 кільометрів, а тут ніякого способу, як би там дістатися. Нишком я проклинав так звану систему „чемности і ласки". Нема то, як справа, поставлена бизнесово: заплатив і їду. Вже смеркалось і я мусів шукати десь нічлігу.

Перегінсько, виключаючи бойківські хати, які, хоч убогі, мають всетаки багато чару і краси — паршивеньким, маленьким місточком. Є тут кільканацять жидівських склепиків, і в пропорції до них є відповідна скількість бруду, як також своєрідного запаху, питомого нашим східньо-галицьким місточкам.

Мене здивувало, що на стінах домів були розліплені українські афіші, які заповідали, що Український Вандрівний Театр відограє вечером 8.30 оперетку Леґара „Жайворонок". Я рішив піти і вже навіть перестав жалувати, що мене скинули. До вистави ще було дві години часу. За той час в однім нужденнім жидівськім готелику я знайшов нічліг і там таки повечеряв. Подаючи вечеру, стара Жидівка запитала: „Чи пан хочуть булочки зі склепу, чи домашні?" — Глянувши на її фіґуру і одіж — я відповів: „Ні, дайте зі склепу".

Після вечері я трохи відпочав і пішов на прохід. Обійшовши кілька разів Перегінсько — я поглянув на годинник, чи не час би вже на виставу. Але на моє превелике здивування побачив, що моя візита в цім місточку триває щойно одну годину. Я ще раз повторив туру, полежав трохи на мураві, і коли поглянув на годинник, то знов зі здивуванням ствердив, що за цей довгий-предовгий час проплило всього-навсього пів години. Годинник ішов і не було мови, що я помилився. Час тут пливе повільніше ніж в Америці. Не диво, що люди тут довше жиють і без жалю вмирають...

Нарешті я дочекався години 8.30. Спішу до театру. Віднайшов справді будинок, але всі двері до нього були позамикані. Собаки — сполошені таким раннім гостем, почали лаяти. Зявилася звідкись якась дівчина і пояснила мені, що представлення не зачинається точно, бо люди не приходять на час. Представлення мабуть зачнеться в девятій, або й пізніше. В девятій я прийшов вдруге. Каса вже була відчинена, але на салі не було ні одної особи. Касієр, після астрольоґічної надуми, виворожив, що представлення сьогодня зачнеться десь по десятій.

Знеохочений, я вернувся домів і не світивши, ляг спати. Лягаючи, мені нагадалася історія з одною мазурськоюріднею: Вечером ціла рідня, старі і діти їли малини. Вже зовсім темнілося і хтось хотів засвітити лямпу. Але второпна хазяйка здержала його такими словами: „Нє сьвіць, бо по малінах робакі лазон..." Як бачимо, це неправда, що мазури брудні. В них теж є естетичні почування і вони теж люблять чистоту. тільки... на свій лад. Зрештою з подібних „естетичних почувань" я боявся засвітити у своїй кімнаті, бо догадувався, що моє ліжко було не першої чистоти...

"Незнаючі не творять гріха". — прошептав я побожно і заснув твердим сном.

Від Жида, у котрого ночував, я довідався також про смерть мого знайомого Скуби з Ню Йорку, кого кілька днів передтим поховали в Перегінську. Він помер нагло в Підлютім на розрив серця. Про його смерть тутешні Бойки видумують собі ріжні леґенди. Цього дня на стації я підслухав таку розмову:

Перший Бойко: Я говорив з ним так, як отсе з вами. Дуже привітливий був.

Другий Бойко: Кажуть, що оставив двацять тисяч долярів!

Перший Бойко: Ади! Ну, зате ніхто його клясти не буде.

Ранним поїздом я таки дістався до Підлютого. Отже дістатися з Брошнева до Підлютого, себто сорок кілька кільометрів, забрало мені трохи більше часу ніж з Парижа до Берліна. І хто сміє говорити, що Галичина малий край!

Е. Л.

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК

ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ И БУКОВИНИ.

Видання кооперативи „Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутовича.

Ціна $1.10.

Замовляти:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

О. Д. В. У.

ДАЛЬШІ ВІДЧИТИ ГОЛОВНОГО ОРГАНІЗАТОРА ОДВУ, Т. СВИСТУНА, на тему

„ШЛЯХ ДО ВОЛІ ЧЕРЕЗ НАЦІОНАЛЬНУ РЕВОЛЮЦІЮ",

відбудуться в слідуючих громадах:

ВЕРЕСЕНЬ (SEPTEMBER)

ГЕРКІМЕР, Н. И., вівторок, 12-го, в годині 7.30 ввечір, в салі Української Православної Церкви.

ЛИТЛ ФОЛС, Н. И., в середу, 13-го, в годині 8-мій ввечір, в Українськім Народнім Домі, при 72 W. JOHN ST.

АМСТЕРДАМ, Н. И., в пятницю, 15-го, в годині 7.30 ввечір, в салі Української Церкви при PULASKI & EDWARD STS.

ТРОЙ, Н. И., в неділю, 17-го, в годині 7.30 ввечір, в салі Української Православної Церкви при 1-шій вулиці.

210 **Центральна Управа ОДВУ.**

AMERICAN BOOKS CONTAINING INFORMATION ABOUT UKRAINE REVIEWED IN THE UKRAINIAN BOOK COLUMN OF SVOBODA CAN NOW BE OBTAINED IN SVOBODA.

THE EUROPEAN HERITAGE, Watson Kirkconnell $2.00

IMMIGRANT GIFTS TO THE AMERICAN LIFE, Allen H. Eaton, illustrated 3.00

RUSSIA: A SOCIAL HISTORY, D. S. Mirsky, illustrated 6.00

OUR LITTLE UKRAINIAN COUSIN, A. & C. Winlow (for juveniles) illustrated 1.00

Enclose money orders or checks with orders. Send to:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, (13 осіб) .... 30 ц.

СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна", перероблена для сцени Олексою Скалозубом, (15 осіб) .... 40 ц.

ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів Гетьмана Мазепи (8 осіб) .... 35 ц.

ДАНИЛО ЧАРІВНИК, або Вратоване Супружжа, комедія на 4 дії зі співами (5 осіб) .... 25 ц.

ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагекомедія на 4 дії зі співами (6 осіб) .... 25 ц.

ДВА ДОМИКИ И ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького (8 осіб) .... 15 ц.

МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко (10 осіб) .... 35 ц.

АМЕРИКАНКА, комедія на 3 дії, В. Павлусевич, 5 женщин і 2 мужчин .... 35 ц.

ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, И. Ярославич, 6. жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) .... 30 ц.

ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка .... 25 ц.

ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка. (Осіб 5) .... 15 ц.

КОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, нап. А. Данко. (Осіб 16) .... 35 ц.

ПАВУКИ, комедія на три дії, нап. Ярославенко. (Осіб 11) 35 ц.

СТРАЧЕНЕ ЖИТТЯ, песа із селянського життя, на три дії, 4 осіб .... 15 ц.

СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях (7 осіб) .... 25 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

PETLURA AND THE JEWS OF UKRAINE.

To the Editor: An article in your paper of Aug. 29, referring to the assassin of Simon Petlura in Paris, who, while in America, is scheduled to give lectures urging close international Jewish co-operation, prompts me to communicate to you certain facts that will supply the average American Jew with a clearer understanding of reasons underlying pogroms alleged to have been perpetrated by Petlura's soldiers in Ukraine.

In the Ukrainian government, under the leadership of Simon Petlura, there was a minister of Jewish affairs, a Jew, with a separate portfolio. The Ukrainian delegation to the Paris Peace Conference included a Jew as a representative of Jewish minority of Ukraine. Financial representative of Petlura's government in the United States was Mr. Margolin, a Jew, who at this time, I think, is a University professor at Boston. Money of the Ukrainian government bore inscriptions also in Jewish language.

These facts in themselves would tend to indicate that Petlura's goverment was not as antagonistic towards the Jews of Ukraine as the statements, attributed to the assassin in your article, would lead one to believe.

As commander of military police in Ukraine, and chief of state police in Kiev, during Petlura's government, I had an adjutant who was a Jew named Isidor Grosskopf. In that capacity, he and I had the unpleasant duty to investigate pogroms, but in every instance it was revealed that the same were caused, as history well knows, by elements opposed to Petlura's efforts to establish an independent Ukrainian state. To discredit Petlura's endeavors before the world's opinion, in order to retain Ukraine within the old Russian boundaries, most of the pogroms were provoked by the so-called "White Armies" and those that helped them, whose motto was "Kill Jews and Save Russia."

May I add that these few remarks I can substantiate with documents and photographs.

Michael Fedytnyk,
Former Commander of Military Police in Ukraine.

(The Detroit News,
Sunday, September 3, 1933).

Тюремний сторож: Що робите там пильником?

Арештант: Уживаю його до манікіру, обпиловую нігті собі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

DEDICATION OF THE UKRAINIAN HIGH SCHOOL.

Whoever thought of attending church in the rain? Had anyone suggested it to me prior to my visit to Stamford, I would have politely told him to go to... Yet, democratic and free thinking as we are, we meekly submit to fate and stand half deluged by water to listen to excercises, a ticket to which cost us exactly one dollar and thirty-five cents. But, to tell the truth, listening to the Rt. Rev. Basil Wladimir Ladyka of Canada is worth more than the dollar and thirty-five cents and five floods. Whether or not the choir that sang at the Pontificial Mass is included, is purely a matter of opinion. I guess even the choirists suffered from the rain.

For the sum specified above we certainly were royally entertained aboard the Ukrainian High School Special enroute to Stamford. While the train plunged and swerved the plucky Newark band walked the length of the train and played somewhat discordantly. Personally, I would newer have undertaken to play even the Ukrainian anthem while the train was in motion. I have a hard time to keep from faling out of my seat as it is.

The site selected by the Rt. Rev. Constantine Bohachevsky for the school is really beautiful. Situated in a beautiful section of Stamford, the chateau stands out noble and aristocratic in appearance. A large sweeping lawn surrounds all sides. We are indeed proud of the new Ukrainian High School and will be more so when strangers point it out to others.

The chateau boasts of a delightful tower which is quite difficult to assend inasmuch as the stairs are quite narrow. Once at the top, one can get a good view of the entire tract of land. We wondered what possible use will be made of the little tower room. Perhaps truants who misbehave in their classes will be sent up there to keep the mice company. But that of course is only a theory. When we looked down then upon the small dark mushrooms that were umbrellas, we could feel our stomachs turn over.

Thanks should go to the members of the clergy who so ably handled the rain soaked and distempered crowds. The Very Rev. Wladimir Lotowycz especially, whose patience is quite remarkable.

I wonder in what shape the rooms of the chateau are now several days after the excercises? The wildness with which the crowd plunged into and through the rooms would have brought ruin to a fortress.

Evidently, a morning of rain and excited meandering produced enormous appetites, for the many speeches given at the dinner in the Stamford High School Cafeteria fell upon deaf ears. We were particularly sorry that the earnest address given by the Very Rev. P. Poniatyshin of New York was not heard because of the din caused by the rottling of dishes and excided whispering. Even the more interested of the diners failed to hear the speeches; competition offered by the noises was too great. You can hardly expect anything less than noise where there are about seven hundred people.

The afternoon concert was met more favorably since all were well fed and needed to relax anyway. We found particular delight in the singing by the United Choir directed by Mr. Theodore Kaskiw who received much applause. A very rare treat was offered by the appearance of the Women's Choir from Jersey City under the leadership of Miss Mary Gela. The address given by Mr. Stephen Shumeyko of Newark was quite enthusiastically received as are most addresses given in English. Mr. Shumeyko, speaking in behalf of the Ukrainian Youth, promised its support in the fulfillment of the work begun by its fathers. The audience was well pleased with the defiant manner in which the speech was given...

The only fault we could find with the concert was the fact that more of the younger element was not allowed to express itself... we were brought up listening to our fathers and so we need to have a change once in a while.

By the end of the concert everyone had been thanked so much for attending the dedication exercises, that the excellent address given by the Very Rev. J. Czaplynsky of Elizabeth was hardly necessary. And yet, we feel so much better if our presence is emphasized than if it were merely ignored...

We were quite reluctant to leave for the 7:19 to New York, yet with a return ticket stub in our pockets we have no other choice. If only we could turn back the hands of the clock! But no!... Port Chester... Larchmont... Pine Haven... darkness... and then New York.

Mary Muraszko.

ЯК ЦЕ СТАЛОСЯ?

Перечитуючи „Свободу" ч. 195, з 23 серпня 1933 р., знайшла я вірш під заголовком **„Вступайте в Січове Стрілецтво",** під яким підписаний як автор п. В. Футулуйчук.

Подаю до відома, що той самий вірш, написаний мною дня 26 квітня 1916 р., був друкований в тім самім році в ч. 59 „Свободи". У вірші п. Футулуйчука змінено тільки кілька слів.

Анастасія Рибакова,
Филаделфія, Па.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗ/

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 367 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в вівторок, 12 вересня, в годині 7.30 ввечір. Проситься всіх членів явитись на мітінґ, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Суспендованих проситься зголоситись і вирівнати свій довг, щоби були приняті наново, бо інакше будуть виключені. Члени, котрі хотять виміняти старі грамоти на нові, нехай принесуть на мітінґ старі грамоти, а члени, котрі вже виміняли, нехай прийдуть на мітінґ взяти собі свої нові грамоти. Члени, котрі ще не мають своїх дітей вписаних в У. Н. Союзі, проситься вписати на цім мітінґу. Новиx членів принимаємо без вступного, як також новий член не поносить жадних коштів за оглядини доктора. — Н. Сорохтей, предс.; Д. Сподарик, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться у вівторок, 12 вересня, в год. 7.30 ввечір, під ч. 72 Моріс ул. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження, а між іншими справа нашого балю, котрий відбудеться 21 жовтня в У. Н. Домі. На зборах буде говорити головний радний У. Н. Союза Григорій Євусяк про реформу в У. Н. Союзі. Члени, котрі хочуть змінити свою стару грамоту на нову систему, нехай принесуть на збори стару грамоту. — В. Кушнір, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільних Козаків, від. 316, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 14 вересня, точно в годині 8-мій ввечір. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є справи до порішення. Довгуючі члени зволять свої вкладки вирівнати, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься тих родичів, що мають свої діти в молодечім департаменті, а їм вже минуло 18 років життя, щоб прийшли на ці збори та виповнили аплікацію до дорослих членів. Всі діти, що переходять до дорослих членів то будуть мати вкладку заплачену з молодечого департаменту до У. Н. С. за цілий рік. — В. Гурянський, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Відділ 62 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 16 вересня, в годині 7.30 ввечір під ч. 6035 Елмвуд Еве. Присутність кождого члена конечна, бо є важні справи до полагодження. — Михайло Черкас, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 16 вересня, в годині 5-тій пополудні, в церковній ґаді, 127 Парк ул. Проситься членів, котрі змінили грамоти, або внесли просьбу о позичку, щоб були терпеливі і зачекали, бо нічого не можна зробити в тій хвили, кожда робота має свій розклад і виконується в своїм часі. Кожда зміна грамоти бере один місяць, а хто бажає позички, то бере другий місяць, і аж на третій місяць дістане гроші. Як члени довгують до місцевої каси по 50 і 65 дол., то це все добре, а як член хоче позичку 15 до 30 дол., то давай сей час. Ні, панове члени. Який був би порядок, як би ми поступали так, як хто собі хоче? — Н. Плуговський, пр.; В. Колесняк, кас.; Мих. Довгий, рек. секр.

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17 вересня, в год. 2-ій пополудни в У. Н. Домі, 165 Кордол Евеню. Обовязково кождий член повинен прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження, котрі вже давно повинні були бути вирішені. Не явившийся без важної причини член заплатить кару після статута У. Н. Союза. — Мих. Стахура, пр.; Дм. Стецьків, кас.; Федір Кузенко, секр.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВНИХ ХОРІВ

ЛІТУРҐІЯ

Святого Іоанна Золотоустого

НА МІШАНИЙ ХОР

написав відомий в Америці і Европі

ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ.

Книжка є великого музичного обему, друкована дуже старанно, на грубім папери і в гарних окладинках.

Замовляйте впрост від видавців або питайте по книгарнях.

Ціна $1.50. Для книгарень добрий опуст.

Маємо також мале число примірників Служби Божої Стеценка (в укр. мові). Ціна $1.00.

Висилаємо лише за готівку або C. O. D.

THE P. MOHYLA UKRAINIAN INSTITUTE,
Box 1260, Saskatoon, Sask., Canada.
— або —
"SVOBODA",
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОКАРАТИ, БО ПРОДАВ ЗАСЛАБИЙ ШНУРОК.

У Кішпешті (Мадярщина) хотів повіситися 73-літній Андрій Кіш, одначе шнурок йому урвався, а члени родини привернули його до життя. Поліція переслухала дідуся. Він сказав, що для нього життя не має вартости та що радо хотів би вмерти. Потім жалівся, що повіситися не вдалося йому тому, що крамар, у якого купив шнурок, його обманув. Він від крамаря жадав сильного шнура й заплатив за такий, одначе крамар продав йому поганенький шнурок. Вкінці домагався, щоби його зажалення затягнути до протоколу, та щоби проти крамаря виступили з карним внесенням за обман. В поліції даремно старалися вговорити його. Дідусь стояв при своїм і так не оставалось, ніщо іншого, як цю пригоду запротоколувати та виступити з карним внесенням проти крамаря, якому дідусь завдячує життя.

— Скажи мені, що то в вас учора була за авантура? Я думав, що стеля завалиться.

— Алеж нічого подібного, то була дрібничка: моя жінка питалася лише мене, де я так довго був.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГРОМАДА В ПЕРТ АМБОЮ
пошукує ДЯКОУЧИТЕЛЯ тверезого, характерного, щирого Українця, доброго диріґента, котрий умів би управляти двома виробленими хорами, солідно провадити діточу школу, давати педставлення і концерти і взагалі примірною працею служити для добра і розвою громади. Платня після умови. Посаду можна обняти від 17. вересня с. р. Зголошення слати на адресу місцевого священика: **Rev. M. LYSIAK, 188 Wayne St., Perth Amboy, N. J.** 209-10

ДО ВИНАЙМУ 4 кімнати під ч. 354 YORK ST., з модерними уліпшеннями. Рент приступний. Голоситися під ч. 210-1
319 YORK ST., JERSEY CITY, N. J.

ДОБРА НАГОДА
для тих, хто хотів би купити собі кілька морґів поля в старім краю, в селі Росільна, повіт Богородчани. Ціна приступна. Голоситися до: 09-0
MICHAEL ZARUBA,
118 Essex Street, Apt. 16
Jersey City, N. J.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до:
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(41)

Виглянувши з печери, Тарзан побачив, що вже наступила ніч. Він з радістю побачив, що його печера була не високо на скелі. Вона містилася в нижньому ряді печер, усього яких 30 ступнів висоти над дном провалля. Тарзан обережно, щоб не наробити шуму, зліз з печері по чопах, які були вбиті в скелю. Він ще чув запах страв, яку в деяких печерних готували собі хвостаті, але з них ніхто не побачив його втечі.

Тарзан подався по дні провалля в тому напрямі, де він сподівався знайти селище Омата. Він хотів вернутися туди якнайскорше, щоб довідатися про все, що сталося. Часами йому з трудом доводилося продиратись по вузькому дні печері, а часами треба було перепливати вузеньку, бурну й бистру річку, що плила на дні провалля. В одному місці Тарзан почув знайомий запах. Це був запах Панатлі. Значить, вона не згинула, а десь подалася цим проваллям.

Тарзан змінив тепер свій плян і подався слідами Панатлі, які він вишукував по запаху. В одному місці цей запах привів його вгору скелі, а далі понад її обривом він виняхав знову місце, де Панатлі почала спускатися зі скелі вниз. Тарзан ліг на череві на цьому місці й почав придивлятися тому, що робилося внизу. При світлі місяця він побачив, що якась темна тінь лізе вгору по скелі в напрямі до нього. Що то було?

Скоро він зміг розгледіти, що це була величезна малпа, яка дуже обережно дібралася до одної печері й зникла там. Тарзана це зацікавило й він рішив прослідити, що малпа там робить. Тарзан почав обережно злазити по скелі вниз. Він увесь час чув запах дівчини Панатлі й це його примушувало спускатися скорше й обережніше. Він ще не знав, куди вона попрямувала й тому був непевний її слідів. Та ось Тарзан почув дівочий переляканий крик.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
„СВОБОДИ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
виконує:
ВСЯКІ ДРУКИ ЯКНАЙКРАЩЕ, ЗАВСІГДИ НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.
ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХІЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ГУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄМО ВСЯКІ ПОТРІБНІ ДРУКИ.